

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 3 Października v. s. 1832 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 24 Września.

CESARZ JEGOMOŚĆ, ukończywszy szczęśliwie podróż do *Woroneża*, i oddawszy cześć Świętym Relikwiom Wybranego Pańskiego, który oznamionował wiek Piotra Wielkiego, a teraz stał się nowym zadatkiem wielkiej łaski Pańskiej w Prawowierney Rossyi, raczył przybyć w pożądanym zdrowiu, dnia 20go t. m. o godzinie 4tej zrana, do pierwszey stolicy Swojego. Tegoż dnia Jego CESARSKA MOŚĆ, wśród grzmiących okazów powszechney radości ludu, jakby ożywioney jeszcze nowym dowodem pobożności ulubionego MONARCHY, oddał cześć Relikwiom i Obrazom Świętych w Soborze Wniebowzięcia, gdzie NAYJAŚNIEJSZY PAN spotkany był przez Metropolitę i Duchowieństwo z Krzyżem i święconą wodą, i powitany krótką Metropolitę przemową. (P.P.)

— Przez n a y w y ż s z e rozkazy dzienne, wydane:

D. 8 września w Kijowie. Jego CESARSKA MOŚĆ oświadcza Wysokie zadowolenie: Adjutantowi J. C. W. WIELKIEGO XIĘCIA MICHAŁA PAWEŁOWICZA, Półkownikowi pólku huzarskiego Gwardyi *Czerkowi*, za odznaczenie się w bitwach z Polakami buntownikami.

Jego CESARSKA MOŚĆ, przy obcyżeniu dnia dzisiejszego w mieście Kijowie woysk 24tej piechoty i 6tej ułańskiej dywizyi z ich artylleryą, że szczególniejszym zadowoleniem raczył dostrzedz, że w krótkim czasie po sformowaniu w zupełnym komplecie doprowadzone do stanu zadowolającego pólki 24tej dywizyi piechoty; pólki zaś 6tej dywizyi ułańskiej, do odznaczającego się we wszystkich częściach; za co też oświadcza n a y w y ż s z e zadowolenie: Głównodowodzącemu 1szą Armią, Jenerałowi Marszałkowi Polnemu, Hrabu *von der Osten-Sackenowi*; Naczelnikowi Artylleryi Armii; Jenerałowi Artylleryi Xięciu *Jaszwiłowi*; Dowódcy 6go Korpusu piechoty, Jenerałowi Piechoty *Rotowi*; Naczelnikowi Głównego Sztabu Armii; Jenerałowi-Adjutantowi *Krassowskiemu*; Naczelnikowi 24tej dywizyi piechoty, Jenerałowi Porucznikowi *Murawjewu*; byłemu Naczelnikowi 6tej dywizyi ułańskiej; Jenerał-Adjutantowi *Włodkowi*; i terazniejszemu Naczelnikowi tej dywizyi; Jenerałowi Porucznikowi Hrabu *Nostitzowi*; Naczelnikowi Artylleryi 6go Korpusu piechoty, Jenerał-Majorowi *Samoyłowu*; Naczelnikowi Sztabu tego korpusu; Jenerał-Majorowi *Hasfortowi*; dowódczemu brygad 24tej dywizyi piechoty, Jenerał-Majorom: *Lewandowskiemu* i *Nikitinowi*; dowódczemu Brzeskim półkiem piechoty; Półkownikowi *Zawalewskiemu*; Dowódczemu półków piechoty, Półkownikom: *Białostockiemu* *Lubawskiemu* i *Litewskiemu* *Mastowskiemu*; dowódczemu Wileńskim półkiem piechoty; Podpółkownikowi *Kuzowlewu*; Dowódczemu półkami strzelców; 47go Podpółkownikowi *Truniewskiemu* i 48go Podpółkownikowi *Krempinowi*; Dowódcy Polskiego Ułańskiego pólku, Półkownikowi *Weissowi*; Dowódczemu Takarskim Ułańskim półkiem, Wołyńskiego Ułańskiego pólku Półkownikowi *Orurkowi*; Dowódczemu półków Ułańskich Półkownikom: *Litewskiemu* *Djakowu*; i Wołyńskiego Hrabu *Cukato*; Dyżurnemu Sztab-Oficerowi 6go korpusu piechoty, Półkownikowi *Hubarewu*; Ober-Kwatermistrzowi tegoż korpusu, Podpółkownikowi *Mendowi*; Dowódcy 24tej artylleryyskiej brygady, i bateryyney N. 1go rot, Półkownikowi *Iwinowi*; Dowódcy lekkiej N. 3go rot, teyże brygady,

Podpółkownikowi *Messingowi*; i byłemu Dowódcy lekkiej N. 2go, rot, teyże brygady, Dowódcy 18tej brygady artylleryyskiej, i 18zey rot, bateryyney, Podpółkownikowi *Kalicie*; Dowódcy 16tej Konno-artylleryyskiej brygady i konney rot, N. 32go Półkownikowi *Zwańcowu*, i Dowódczemu rotą artylleryi konney N. 31go Kapitanowi *Righofowi*, oraz wszystkim PP. Sztab-i-Ober-Oficerom woysk wymienionych; a dla niższych rang tych woysk przernacza po rublu, po funcie mięsa i porcy wódki na każdego człowieka.

D. 9 września w Kijowie. Naznaczeni: Dowódcza Tatarskiego pólku ułańskiego Półkownik *Lebid*, zostawać przy Naczelniku 18zey dywizyi Dragonów. Półkownik Wołyńskiego pólku ułańskiego Hrabu *Orurk*; Dowódczą Tatarskiego pólku ułańskiego.

D. 10 września w Żubnach. Przeznaczeni zostawać przy Naczelnikach Dywizyi: Dowódczą rezerwową brygadą 2giej dywizyi Grenadyerskiej Jenerał-major *Chwoszczyński*, pierwszey Grenadyerskiej. Dowódczą odwodową brygadą 3ciej dywizyi grenadyerskiej, Jenerał-major *Okułow*, 2giej grenadyerskiej.

D. 11 września w Połtawie. Jego CESARSKA MOŚĆ oświadcza n a y w y ż s z e zadowolenie Adjutantowi Ministra Woyskowego; Jenerał-Adjutanta Hrabu *Czerniszewa*, Rotmistrzowi Ułańskiego pólku Gwardyi *Wochinowi*, za odznaczające się wypełnienie włożonego nań poruczenia.

D. 12 września w Charkowie. Zmarli wykreśleni: 1szy rang: Naczelnik 18zey dywizyi konnych strzelców, Jenerał-Porucznik *Olszewski* 1szy, Kommandant twierdzy *Behruyska*, Jenerał-Porucznik inżynierów *Berg* 3ci. (G.S.P.)

— Przez n a y w y ż s z y dyplomaty, datowany w *Smoleńsku* d. 3 września, Gubernator Cywilny *Smoleński*, Rzeczywisty Radca Stanu *Chmielnicki*, nayłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu *S. Stanisława 1go stopnia*.

— Przez n a y w y ż s z e Ukazy do Rządzącego Senatu:

D. 31 sierpnia. Potwierdzając w stopniu Jenerałnego Sztab-Doktora floty, sprawującego teraz ten obowiązek Rzeczywistego Radcę Stanu *Hassinga*, Naymiłościwiey rozkazano na jego miejscu być Pomocnikiem Jenerał-Sztab-Doktora floty, Głównemu Doktorowi *Kronsztadzkiego szpitalu morskigo* Radcy Dworu *Langowi*.

D. 8 sierpnia. Uwolnionego w 1830 roku Półkownika Gwardyi pólku Moskiewskiego w randze Jenerał-Majora *Bezobrazowa*, Naymiłościwiey rozkazano: mianować Rzeczywistym Radcą Stanu dla przeznaczenia do cywilnych obowiązków.

Rządca Kancellaryi Komitetu formowania floty, Radzca Kollegialny *Wachtin*, mianowany Radcą Stanu ze starszeństwem od dnia 31 sierpnia t.r. — Ukazy Rządzącego Senatu: *D. 16 września.* Z 1go Departamentu o uznaniu kupca *Winberga* *Mohlembursko Szweryńskiego* i *Oldenburskim* *Wi-ce-Konsulem w Kronsztadzie*.

D. 16 września. O naznaczeniu ceny na przedaź miedzianey monety starego stępla i wytopioney z niey miedzi, a) we wszystkich południowych i zachodnich guberniach i w ludwisarni Ługańskiej monety po 29 rubli, a miedź z niey wytopiono po 31 rubli za pud. b) P. Ministrowi Skarbu zostawiono pozwolić w zdarzeniu potrzeby przedaź miedź wytopioną i po 30 rubli za pud, i c) Przedaź monety i wytopioney miedzi uskutecznić na osnowie prawideł dawniej potwierdzonych. (G.S.)

Warszawa d. 5 października.

JO. Xiążę Feldmarszałek, Namiestnik Królewski, wczoraj wrócił do Warszawy.

Wczoraj o godz. 5 z południa JO. Xiążę Feldmarszałek Namiestnik Królewski raczył zwiedzić wewnątrz, w towarzystwie kilku generałów, gmach teatru nowego w Marywillu; dokończenie tego gmachu postępuje bardzo spieszenie; ma być zupełnie ukończony na Nowy Róż.

W dniu 1 b. m. wylosowano listów zastawnych:

Lit. A sztuk	37	po zł. 20,000	w summie	740,000
— B —	248	— 5,000	—	1,240,000
— C —	1020	— 1,000	—	1,020,000
— D —	404	— 500	—	202,000
— E —	1158	— 200	—	231,600

Ogółem sztuk 2867, w summie zł. p. 3,433,600. W poprzednich dwunastu losowaniach umorzono listów zastawnych sztuk 20,195 na złot. 23,928,600, a zatem dotąd ogółem sztuk 23,060 na zł. 27,362,200. Do summy na teraz wylosowanych listów zastawnych zł. p. 3,433,600 dodawszy przypadającą kwotę na opłacenie pozostałości z listu lit. E, Nr. 141,832, w dniu 1 kwietnia 1852 r. na ostatku wyciągniętego zł. p. 168 gr. 22; wynosi zatem w ogóle summa w bieżącym półroczu do umorzenia przypadająca zł. p. 3,433,768 gr. 22. Ze zaś fundusz do umorzenia na niniejsze półrocze wyrachowany, wynosi złp. 3,433,515 gr. 24, ostatni przeto wyciągnięty list zastawy lit. C, Nr. 117,547, uzyska w przyszłym dopiero półroczu bez losowania zł. p. 252 gr. 28. (G.C.)

Prusy.

Berlin d. 24 września.

Podług listów z Królestwa, ma organizacja sądownictwa w Królestwie Pruskim wielkiej zmiany ulegnąć. W następującym roku będzie urządzony właściwy trybunał pod imieniem: Tajny Trybunał Przewodny Pruss, dla wschodnich i zachodnich Pruss, Litwy i Mazowsza, w miejsce istniejącego dotąd tylko w samym Berlinie najwyższego tajnego trybunału dla całej Monarchii Pruskiej, z wyjątkiem prowincji Reńskich. Wiele zatem zyska każdy na czasie i wydatkach w swych interesach; dla tego tej zmiany z ufnością oczekują. Projekt ten Prezydenta W. Sądu Wegnera otrzymał już sankcję Królewską, i dotyczącego się Ministerjum, a znany i zasłużony ten prawnik, ma być Prezydentem tego najwyższego trybunału. (G.C.)

Poznań d. 29 września.

Tutejszy magistrat wydał następujące zawiadomienie: „Chociaż nie jest jeszcze rzeczą zupełnie pewną, czyli i w jaki sposób fortyfikacja tułajskiego miasta ma się odbywać; jednakże niektóre przygotowane roboty, rozmiary, etc. na prawym brzegu rzeki Warty w koło miasta niezwłocznie mają być uskutecznione. Właściciele tych gruntów, które na tej linii są położone, wzywają się niniejszemu, aby urzędnikom dyrekcji fortyfikacyjnej i robotnikom teyże, żadney przeszkody w wykonaniu prac wspomnianych nie czynili, ile, że szkrodzenia przez nich zadziałane, mają być wynagrodzone.” (G.C.)

Austria.

Medyolan d. 19 września.

Dnia 19 t. m. nastąpiło w wielkiej sali tułajskiego uniwersytetu umiejtności i sztuk, rozdawanie nagród w przytomności H. CC. Wysokości Arcy-Xięcia Vice Króla i jego małżonki, tudzież Gubernatora Lombardyi Hrabiego Hartig.

Kursa pieniędzy papierowych są ciągle niepomyślnie dla zagranicy: gdyż wiele żyta, oliwy i jedwabiu tam odchodzi, a przywóz nie jest tak znakomitym, aby się nie widziano zmuszonym przez postanie gotowizny wyrównywać przeważkę.

Dosyć wielka liczba cudzoziemców bawi tu u nas, lecz na jesień i zimę oczekujemy jeszcze wielu Francuzów i Anglików.

Dziś odprawia się wielka uroczystość „Madonna di pie di grota”; Król, jego bracia i cały dwór

byli przytomni i do 30,000 wojska zgromadzonego w paradzie ustawiona.

Tryest d. 21 września.

Wczoraj wieczor przybyły tu Argielska fregata „Madagascar” pod kapitanem Hedmann, i francuzka galera „Cornelie” pod kapitanem Dupont, i stanęły w naszej przystani. Oczekują co godzinę na Rossyjskiego wojennego okrętu, i amerykańskie fregaty. — Mówią tu, że wojska Bawarskie, do Grecyi przeznaczone, wsiądą na okręty w Wenecyi; wyjąwszy konnicę, która tutaj ma wsiadnąć na okręty, gdyż w Wenecyi połączoneby tu było z wielkimi trudnościami i kosztami. — Z południa nadchodzą ciągle smutne wiadomości dla Porty.

Podług ostatnich doniesień z Konstantynopola, szczątki wojska sułtańskiego miały być napadnięte w Koniah przez wojska vice-króla egipskiego i do reszty pobite. (?) (G.C.)

Niemcy.

Frankfort 22 września.

Dziennik urzędowy umieścił, co następuje: — „Pobór podatków w W. Xięstwie Nassaukiem nastąpił bez dalszych zawichrzeń. Wprawdzie niektórzy zaprzeczali prawności tego poboru, lecz na przedstawienie władz o skutkach oporu, przeciw rządowym rozporządzeniom, skłonili się do uiszczenia należności tak, że ta sprawa zupełnie jest załatwioną. Ogłaszamy to dla zapobieżenia fałszywym wieściom, które w podobnych okolicznościach wystawiają pojedyncze sprzeciwianie się za powstanie ogólne.”

— Dnia 25 —

Z Lizbony donoszą, że Don Miguela minister spraw duchownych i sprawiedliwości ogłosił rozporządzenie, pod dniem 30 sierpnia przez Don Miguela podpisane, na mocy którego Jezuitom w Portugalii wolno osiąść i zakładać klasztory.

— Dnia 28 —

Dziś przejeżdżały tędy Xiężna Angouleme i młoda Xiężniczka Berry. Gazeta z Karlsruhe zawiera dekret W. Xięcia Badeńskiego, reorganizujący uniwersytet w Freiburgu.

Sztuttgart d. 21 września.

J. K. W. Xiążę Weymarski wyjechał ztąd do swego państwa.

Monachium dnia 21 września.

Jeszcze nie przybył tu nasz minister Xiążę Wallersteina. Podług jego rozporządzenia, wypracowano plan do utworzenia liceum w Auszpurgu. Tak ziszczą się w tym roku nadaje tamiecznych mieszkańców, którzy usilnie pragnęli ustanowienia w swém mieście zakładu, istniejącego we wszystkich znosniejszych niemieckich miastach, i tyle przykładającego się do kształcenia serca i umysłu młodzieży.

Jenerałny synod w Baireuth zagał uroczystości dnia 16 b. m. król. kommissarz dyrektor Freydel.

Radca nadworny, P. Thiersch, spodziewany tu 30 b. m. Polecenia, które ze strony greckiego rządu przywozi, uczyniły niepotrzebnym przystanie deputacyi.

W tych dniach zakazano dziennik *Zweibrücker-Zeitung* jak w przeszłym miesiącu *Rheinbayrischer Anzeiger*, ponieważ nie chciały podlegać cenzurze, reskryptem ministerjalnym ustanowionej.

— Dnia 25 —

Jenerał-porucznik, baron Halberg, dowódca korpusu artylleryi, odjechał ztąd dnia 15 t. m. w celu przyrzeczenia królewskich szbrojowni z tej i z drugiej strony Renu, jako też drugiego pułku artylleryi w Würzburgu, i oddziału artylleryi w Auszpurgu, i Landawie. Komendę korpusu artylleryi, objął tymczasowo jenerał-porucznik baron Colonge.

Podług listów z Wiednia, sławny rzeźbiarz Franciszek Klein, odoisnął, za najwyższem pozwoleniem, zaraz po zgonie Xięcia Reichstadtzkiego, model na jego popiersie w wielkości rzeczywistey;

ten model, podług świadectwa znających się na sztuce, miał się wybornie udać. (G.C.)

F R A N C Y A.

Paryż dnia 20 września.

Od kilku dni pomiędzy drukarzami tutejszej stolicy postrzegać się dają niezwyčajne poruszenia — 14go i 15go b. m. zecerowie i inni robotnicy drukarni Królewskiej zbuntowali się o twarcie; lecz moc i wytrwałość charakteru dyrektora potrafiła wkrótce przywrócić ich do posłuszeństwa. Celem takowych poruszeń było otrzymanie większej płacy i usunięcie machin.

— W Nantes przetrząsano temi dniami dwa podejrzone klasztory mniszek. W jednym z nich, którego drzwi zostały natychmiast na wezwanie otworzone, nie uczyniono, jak twierdzą, żadnego ważnego odkrycia; przeciwnie, w klasztorze Karmelitek, gdy pomimo wielokrotnych wezwań mniszki drzwi otwierać się wzbierały, musiano je wysadzić, i znalezione czterech ukrytych tam męczyczy: PP. Mablanc (syna), Girardin, la Rochefoucault i de Logé, których niezwłocznie zaprowadzono do więzienia. — Rozeszła się też była pogłoska, iż Xiężna Berry ukazała się w Essarts; a gdy do tejże gminy wyjechał właśnie z Nantes Jenerał Rousseau: ten nagły odjazd podał wnet powód do wieści, iż pomieniona Xiężna została rzeczywiście schwytaną; co jednak nie miało miejsca.

— Jenerał Polski Bem przybył do Bordeaux.

— Polacy, w liczbie 400, wysadzeni na wyspę Aix, doczekali się nakoniec rozstrzygnięcia swego losu. Z woli Ministra wojny utworzony z nich będzie jeden batalion. Podpółkownik sławnego 4go pułku piechoty liniowej Rostakowski odebrał już o tém rozkazy. Oficerowie tego batalionu będą Polacy, i wybrani przez swych spółsiomków. (T.P.)

— Dnia 22 —

Król pracował wczoraj z ministrem wojny i spraw wewnętrznych, po czém wysłano w nocy kilku gońców.

Paryżka Gazeta *Quotidienne* pisze: „Wkrótce nastąpić mająca sessya stanie się szczególniej przez to wielce ważną, że pytanie względem rewolucyi w niej rozstrząsaném będzie.

Mamy niesławne doniesienie z Nantes, z których wyjaśnia się, że dla tego przeszukiwania w tamiecznych klasztorach były bezowocne, że 14 dni zapóźno je przedsięwzięto. Abbé Soyex był przez ten czas pośrednikiem między ministrem, a matką Xięcia Bordeaux, wśród pozornych układów tego duchownego umknęła stamtąd Xiężna przez Rennes do Guernsey.

— Dnia 24 —

Podług kilku gazet tutejszych, wysłany został P. Persil z P. Ganneron do departamentu Nievre, w celu skłonienia P. Dupin do wejścia do ministeryum, które zaraz po jego przybyciu utworzone być ma.

Podług gazety *Breton*, popłynię z Nantes 5 parowych statków do Bordeaux; przyłączą się tam do wielu innych okrętów, przeznaczonych do Oporto.

Król po przybyciu swoim z Neuilly dnia wczorajszego, udzielił prywatne posłuchanie Królewsko-Szwedkiemu Posłowi, Hr. Löwenhielm, a po dwugodzianym naradzie ministeryalnej powracał do Neuilly; lecz o godzinie 8 wieczor przyjechał Król znówu do miasta, i kazał przywołać Ministrów spraw wewnętrznych i wojny, z którymi pracował blisko trzech godzin, poczem rozesłano kilku gońców do dworów zagranicznych.

Król i Królowa, jako też Xiężniczka Adelaide, przesłali dyrektorem tutejszych protestanckich szkół, wiele do nauki pożytecznych przedmiotów na nagrody pomiędzy uczniów.

Wielu Jenerałów północnej armii, między nimi Jenerał Lavastie, otrzymali rozkazy, aby bez najmniejszej zwłoki, udali się na swoje pałady.

Jenerał Rumigny, Adjutant Króla, odebrał rozkaz udania się natychmiast do północnej armii, dla objęcia zgiej brygady 1szej dywizyi. — Jenerał-Porucznik Haxo, Naczelnik Dowódca korpusu inżynierów przy armii północnej, i Jenerał-Porucznik Baron Négre, dowódzca artylleryi, odjechali do armii.

— Dnia 25 —

Wszystkie gazety zagraniczne, a nawet *Monitor* Francuzki, ogłosili zawześnie śmierć Króla Hiszpańskiego Ferdynanda VII, o czém do Bajonny przywiozł wiadomość goniec, a stamtąd doszła do nas za pomocą telegrafu. Przy odjeździe gonca dnia 16 t. m. miał Król tak mocny napad pedogry, iż się znajdował bez czucia i ruchu, tak dalece, że go miano za umarłego; to było więc całą przyczyną zawczesnego doniesienia; tém samém pogłoski o Infancie Don Carlos okazały się bezzasadami.

Podług listów z Madrytu z 19 t. m., Infant Don Francisco de Paulo, bawiący z swoją rodziną w Sevilli, przyjechał tego dnia śpiesznie do stolicy.

Xiążę Talleyrand przybędzie tu 28 t. m. z dóbr swoich Rochette, gdzie dotąd bawił.

Xiążę Nemours wyjechał do armii północnej.

W *Courrier Français* czytamy: „Od niejakiego czasu nabierają wieści o oddaniu przeasostwa w ręce Marszałka Soult więcej prawdopodobieństwa. Zresztą niemożemy tego zaręczać, gdyż teraz często wiadomości, jedną pocztą przywiezione, następną pocztą zbija. Tak Pana Hyde de Neuville wysyłano w karolistowskich zamiarach do Szwajcaryi, a on spokojnie mieszka w swych dobrach, Xięciu Reichstadt nadano nagrobek z napisem, chociaż w Cesarzkich grobach, gdzie jego zwłoki złożono, nie ma zwyczaju rytowania takowych; donoszono także najmniejsze momenta zdarzenia przy śmierci Króla Hiszpańskiego, a okazało się, że jeszcze dotąd żyje.”

Stan choroby dostojnej Matrony, Leteyei Buonaparte, odcień się pogorsza. W jej domu, równie, jak w domu Kardynała Fesch panuje głęboki smutek. Oczekujemy tu przybycia Józefa Buonaparte, najstarszego tej sławnej rodziny. Jego matka chce przeznaczoną dlań część sama mu wręczyć. Kardynał Fesch podał projekt do majoratu; i powiększy go swym majątkiem. Jednaskowóż jedną część swych skarbów sztuk, obróci na utworzenie szkoły sztuk w Rzymie. Ten instytut będzie miał nazwę: „Akademia Korsykańska” i przeznaczony jest dla młodych rodaków Kardynała. Korresponduje on z Thorwaldsenem, względem zakupienia kilku statuy do tego celu. Stychać, iż Thorwaldsen obemyie prace koło pomnika w Ajaccio.

Minister wojny przybył wczoraj ze swego wiejskiego pomieszkania, w celu przyspieszenia zarządzeń, ściągających się do skoncentrowania armii północnej.

Xiążę Decazes zsyduje się w drodze z powrotem do stolicy, ze swego wiejskiego mieszkania Decazesville koło Rhodex.

Flota z Cherburga wyptynać mająca do Skaldy, składa się z okrętu liniowego „Suffren” o 90 działach, dowodzonego przez Kapitana Kerdran; z fregat: „Melpomene” o 60 działach; „Calipso” o 52 działach; „Resolue” i „Medée” o 46 działach; oraz z korwet: „Ariane” o 32 działach; „Créole” o 24 działach; „Bygule” i „Cigue” o 20 działach.

Journal des Débats pisze, iż korweta „Ariane” odeszła z Cherbourg do Spithead.

Listy z Genewy donoszą: „Pan Chateaubriand bawi tu od dni kilku; nie zatrudnia się już wcale polityką, nawet nie chciał się widzieć z tutejszym Plebanem, X. Suarin, znanym legitymistą, z którym w roku zeszłym był w ścisłych związkach. Terazniejsze przebywanie P. Bourmont niewiadome, jego małżonka znajdowała się przed kilku dniami z licznym towarzystwem w zamku Anhusigny, o trzy mile stąd odległym. — Nestor

emigrantów, Hrabia Laval-Montmorency, zadzierżawił w naszej okolicy wiejskie pomieszkanie. Znajdujący się tu stronnicy starszego rodu Bourbonów, zpowiadają przy końcu t. m. powszechne powstanie w południowej Francji, w Lugdunie i w Franche-Comté. W Sabaudzkich kapielach Aix zasłyły nieprzyjemne sprzeczki pomiędzy znajdującymi się tam Francuzami obódwóch stronnictw, którzy odznaczają się czerwonymi i białymi goździkami. — Policja zakazała z tego powodu noszenia czerwonych i białych kwiatów; przecież białą kokardę wolno nosić.

Komitet, utworzony do wystawienia pomnika Panu Cuvier, w jego oyczystem mieście Mömpelgard, na którego czele jest Baron Pasquier, ogłosił prospekt do tego monumentu, podług którego takowy składać się będzie z brązowego obelisku, stojącego na granitowym podłożku, na rynku miasta Mömpelgard.

Rozporządzeniem Królewskiem z 23 t. m. szkoły rękodzieł i sztuki w Chalons i Angers, otrzymały odmienną organizacyę. — Liczba wychowaućców w obódwóch instytutach postanowiona na 600, z których 200 dla Chalons, a 400 dla Angers przeznaczono.

Półk 38 wyruszył ztąd wczoray do północney armii.

W miejsce zmarłego Jenerała, Barona Gérard, mianowany został Jenerał-Porucznik Gentil-Saint-Alphonse, dowódcą rezerwowej kawaleryi północney armii.

— Dnia 26 —

Z Bayonny nadeszły tu wczoray listy z 20 t. m., które rozwiązują uczynione doniesienie o śmierci Ferdynanda VII: „Dziś rano przybył tu gońiec z Madrytu, jako oddawca pisma z wiadomością, iż o wyzdrowieniu Króla wątpią. W przypisku wyrażono, że głoszą nawet, iż Król już umarł. Podobieństwem więc jest, iż telegraf w Bayonnie w skutek tego udzielenia, doniósł to o istotnie, nastąpiłony śmierci Króla. Zresztą nie jest to pierwszy raz, iż rząd zawiedzionym został przez telegraf Bajonny.”

Stychać, iż na miejsce Jenerała Savary, Xiecia Rovigo, mianowany będzie naczelnym dowódcą w Algierze Jenerał-Porucznik Solignac.

W gazecie *Messenger des Chambres* czytamy następujący artykuł: „Północna armia była już na przód uorganizowana, tylko niektóre półki były na krótki czas wewnątrz kraju odkomenderowane; to jednak nie zmieniło wcale nic w organizacyi; te półki należą zawsze do północney armii, i wkrótce zajmą znowu swoje stanowiska. I tak znajdują się cztery półki kirysyerów: 1, 4, 9 i 10, formujące rezerwę konnicy, która dotąd dowodzoną była przez zmarłego Jenerała Gérard, w obwodzie pierwszey dywizyi woyskowej (Paryż) i są w pogotowiu do pochodu, na pierwsze wezwanie.”

Gazeta *National* zawiera następujące podanie względem nastąpić majacey zmiany ministrów: „P. Dupin wstąpi niezawodnie do ministerium; P. Barthe otrzyma prezydencyę w radzie stanu; a P. Girod zajmie znowu krzesło prezydującego w izbie deputowanych, jeżeli mu izba jeszcze raz zechce powierzyć tę godność. P. Rigny, nie wiedząc dla czego ma wystąpić, a jego miejsce zajmie Admirał Duperre. Marszałek Soult zatrzyma swój wydział.”

— Dnia 27 —

Marszałek Gérard przeniósł główną swoją kwaterę do Valenciennes; wczoray odeszły z Vincennes dwie baterye artylleryi do północney armii; marszałek wydał rozkazy do północney armii, aby każdego momentu była przysposobiona do marszu. Na stopie wojenney postawiona będzie dopiero wtenczas, gdy przejdzie granicę belgijską.

(G. C.)

ANGLIA.

Łondyn dnia 21 września.

Komitet sekretny, ustanowiony dla wybadania stanu banku Angielskiego złożył 11 b. m. swój raport, który, ogłoszony już w gazetach, nie za-

wiera wszakże żadnych zaspakajających szczegółów. Kończy swój raport zapewnieniem, iż bank zasługuje istotnie na kredyt, którego używał; oprócz bowiem kapitału 2,880,000 f. ster. który posiada gotówką, ma on jeszcze u rządu kapitału przynoszącego procentu, do 14,553,000 f. sterl., tak, iż całkowity jego fundusz, po zlikwidowaniu długów, wynosi do 17,433,000 f. ster. (T.P.)

— Dnia 25 —

Rada Postów pięciu Mocarstw trwała wczoray w wydziale spraw zagranicznych blisko do północy, którą jeszcze do drugiego dnia odłożono. Gazeta *Albion* robi uwagę: „Nagłość i ważność przełożonych pytań spowodowały potrzebę jak najszybszego powołania znajdujących się dotąd na prowincyi Ministrów; gdyż tutaj tylko lord Palmerston i P. Melbourne są przytomni. Jednakowoż zamieszkania tych Panów, osobliwie hrabiego Greja i lorda Brougham, są tak bardzo odległe; iż, nim ci Ministrowie będą mogli stanąć w pałacu Downing Street, miałyby połączona flota Angielsko-francuzka dosyć czasu do popłynienia w górę całej Skaldy i obstrzelania oytadelli antwerpskiej.

Tutayszy agent młodey Królowey portugalskiej, hr. Fanchal, miał wczoray długą naradę z lordem Palmerstonem.

P. J. M. Doyle, doświadczony i zaszczytnie odznaczony oficer, ma objąć dowództwo nad woyskiem Don Pedra w Portugalii.

Gazeta *Windsor-Express* donosi, iż Król polecił pewnemu odznaczającemu się artyście, aby odmalował mundurы wszystkich pułków Angielskiego woyska, zupełnie tak, jak się takowe w zbiorze Xigois Wilhelma Kumberland, w połowie przeszłego wieku utworzonym, znajdują.

Flota pod rozkazami P. Pulteney Malcolma stoi w Spithead, ma ona połączyć się z flotą francuzką i razem odeysć do Skaldy.

Zapewniają, że Francya i Anglia postanowiły sprawę Belgijsko-Hollenderską przemocnie załatwić, wprzód, nim izby zwołane będą, które by śpiesznemu i spokojnemu załatwieniu nowo przeszkody czynić mogły. Do tego celu stoi marszałek Gérard z korpusem 30,000 ludzi na granicy Francuzko-Belgijskiej w pogotowiu, aby Króla Belgów, na wypadek uderzenia na niego przez Hollendrów, na pierwsze o tém doniesienie, dzielnie wspierać, a Angielska i Francuzka flota są gotowe połączyć się do blokowania portów Hollenderskich. Imponujące to uzbrojenie i groźna tegoż postać, zaostrza ciekawość publiczną: czyli to zmusi Hollandyę do pokoju lub też do wojny doprowadzi.

— Dnia 26 —

Sir Walter-Scott dnia 21 w dobrach swoich Abbotsford, zakończył życie. Przeżył lat 62.

W *Times* czytamy bliższe szczegóły o walkach pod Operto od d. 8 do 15 b. m. Migueliści przypuścili szturm do klasztoru Serra, osadzonego przez 600 żołnierzy, patających chęcią potykania się z nieprzyjaciółmi. Gubernator *Sz* utrzymał rękę, lecz nie dał sobie wprzód jej odjąć, dopóki potrzebne nie poczynił rozporządzenia i most zebrać nie kazał. Po dwugodzinnem prawie bezwocnem strzelaniu na Serra, stanęli Migueliści przeciw baterji przy kościele w Victoria, tam przyjęto ich strzałami, przez samego Don Pedra kierowanemi. Walczący na czele ochotników dowódca podpółkownik, padł grottem śmiertelnym przeszyty. — W Congregados grómy dzień wyparły jenerała Santa Marthę z zajętego stanowiska. Ogtey w wieczor 3 kompanie Anglików, rozbiwszy oddział przeciwników, położyły koniec walce. Z rana o zgiey wszczął się bój na nowo. O totej rozpoczęła się wielka kánonada koło Serra. Migueliści chcieli weysć do Villa-Nova, lecz strzały okrętu „Amelja” nie dopuścizły. — Okręt „Mindello” przeznaczono na obronę zamku St. Joa de Fex, ponieważ nazajutrz ogólnego spodziewano się natarcia. Guerylasami nieprzyjacielskiemi dowódzą mnichy. Dnia 10 o 3 po południu ochotnicy nasi zrobiwszy wycieczkę odpędzili Migne-

DODATEK

Wilno dnia 3 Października r. s. 1852 roku.

listów. Dnia 11 o godzinie 4tej zrana po trzeci raz atakowano klasztor Serra, lecz nadaremnie; o 11tej wieczór powtórzono pozornie atak, by odwrócić bacność od miasta, dokąd wówczas puszczano bomby dla spalenia magazynu prochowego, który już ztamtąd uprzątyniony został, tylko 6 domów pożar pochłonił. Dnia 12 o 3 zrana czwartego atak dzielnie odparty, a tak 15 nastąpiło bombardowanie. D. 16 wojsko Don Pedra zrobiło wycieczkę; krwawa walka wrę ciągle. Spodziewamy się wkrótce stanowczych wypadków.

— Dnia 28 —

Wczoraj przed południem uważano wielką czynność telegrafów; podług gazety *Albion* doniósł telegraf o przybyciu francuzkiej fregaty z Cherbourg do Portsmouth; przybycia reszty francuzkiej eskadry oczekiwano co godzina. W wydziale admiralicyi panuje wczoraj i dziś ruch nadzwyczajny.

Gazeta Poranna z 26 t. m. donosi, iż postano rozkaz admirałowi Pulteney Malcolm, aby objął komendę nad zjednoczoną flotą francuzką i Angielską, i aby był gotów do odpłynienia z Spithead do Skaldy. — *Courrier* zbija to doniesienie.

Bryg „Jarrow” odejdzie jutro z zapasami i amunicją do Oporto. Schoner „Herbal” odpłynął w poniedziałek z 200 rekrutami dla Don Pedra z Gravesand do Oporto. W ogólności daje się teraz widzieć wielka czynność ajentów Don Pedra.

Cały Edyburg przywdział żałobę w d. 26, w dzień pogrzebu Walter-Skotta.

W Oporto do dnia 21 godziny ósmej rano nie było jeszcze wypadków stanowczych, obiedwie strony walczyły ciągle z zaciętością. (G.C.)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

Bruxella d. 26 września.

Gazeta *Politique* zawiera list z Tongern następującej treści: — „Onegdaj bardzo rano odebrały wszystkie wojska, w naszej okolicy stojące, nadspodziewany rozkaz, wyruszenia ku granicy Holenderskiej. Holenderski generał Dibets już wieczor poprzedzającego dnia miał o tém wiadomość; nakazano zaraz w Mastyrychcie publiczne zabawy i dla załogi dano świetną ucztę.

Tego samego dnia, gdy belgijskie wojsko odeszło, przybyło blisko 1500 Hollendrów z Mastyrychtu i udali się do Smeermaes, gdzie zbúrzyli wysypiane tam fortyfikacye; w innych miejscach uczynił tam nieprzyjaciel to samo, a mianowicie w Wolre, nasza milicya zmuszoną była cofnąć się o półtory mili za to miasto.”

Król, Królowa i Xiążę Orleanu udali się wczoraj z licznym orszakiem do Denderleemo, gdzie wojska 3ej dywizyi pod rozkazami generała Clump różne obroty wykonywały.

Marszałek Gérard przybył onegdaj do Cambray ze swoim sztabem jenerałnym. Tutejsze pisma okazują bardzo podzielone zdania, względem rozgłoszonej wiadomości, jakoby Król Hollenderski przez drugie swoje udzielenie do Konferencyi, miał okazać skłonność do rozpoczęcia nanowo układow. Gazeta *Lynx* mówi w tym względzie: „Depeze, które angielski goniec gabinetowy Wittockx z Londynu przywiózł, donoszą, że Król Hollenderski ostatnie propozycye wcale stanowczo odrzucił o tém dokładnie jesteśmy zawiadomieni, a nareszcie, gdyby te depeze korzystne były dla pokoju, niezaniebaliśmy *Monitor* takowych nam udzielić. Tymczasem musimy dodać, że nadeszły listy kupieckie z Londynu, które robią nadzieję pokoju, lecz wiemy bardzo dobrze, jak teraz czynne są obroty giełdowe i jaką wartość mają ich wiadomości.”

Pan Karol Brouckere, dyrektor królewskich mennic, odjechał wczoraj do Paryża. Tamże udał się również P. Richtenberger, ajent pana Rothschilda, który tu był przybył, w celu układania się o drugą połowę pożyczki.

Wszyscy ministrowie podają swoje dymisyje, i zostają tylko przy swoich wydziałach, póki ich następcy mianowani nie będą. Zdaje się, iż ministeryalne pytanie, tak długo zostanie nierozstrzygnięte, dopóki odpowiedź z Londynu nie nadejdzie, którey co chwila oczekują. Wiadomości z Hollandyi nie zostawiają już bynajmniej żadney wątpliwości, iż gabinet Hagski ostatnie propozycye Konferencyi odrzucił.

— Dnia 28 —

Z Antwerpui donoszą pod datą wczorayszą: — „Przybyła tu codziennie więcej artylleryi, wczoraj przybyło znowu 8 moździerzy nowych, przy których przybyła także kompania artylleryzystów. Król, jadąc tu do nas, będzie przeglądał w okolicy Lier dywizyą wojska, zostającą pod rozkazami jenerała Duvivier.

Dnia wczorayszego odbyło się uroczyste rozdanie chorągwi honorowych przez Króla Jmci.

Haga dnia 24 września.

List handlowy z Londynu donosi: „Nadzwyczaj jest trudno dowiedzieć się co pewnego o sprawach belgijsko-hollenderskich. Sądzą, że Król Leopold na niektóre żądania jenerała Chassé zezwolił: bo inaczej spodziewano się, że działa cy-tadelli byłyby rozpoczęły kampanią.

Journal de la Haye zawiera pod napisem: „Pytania chwilowe”, następujący artykuł: — „Jeżeli możemy zawiaryć rozchodzącym się wiadomościom, więc po dwuletnich nieprzerwanym ofiarach, dziś holenderskie pytanie więcej jest zawiakane i mniej podobne do załatwienia; zdaje się, iż wymagania od Hollandyi coraz bardziej wzrastają, chociaż takowa i tak przez rewolucyą 1830 roku nadzwyczaj została uszczuploną.”

Na dzisiejszy giełdzie w Amssterdamie ucierpiły znowu mocno kursa papierów, osobliwie hiszpańskich.

— Dnia 28 —

Gazeta *Handelsblat* twierdzi, że pełnomocny minister Króla Francuzów przy dworze niderlandzkim, margrabia Dalmaey, czyni wszelkie przygotowania do odjazdu. Mówią, że podczas jego nieobecności interesy sprawowane będą przez dwóch sekretarzy legacyjnych.

Dziś panował wielki ruch w handlu papierów na giełdzie amsterdamskiej; doniesienie francuzkiego *Monitora*, że się śmierć Króla Hiszpańskiego nie potwierdziła, podniosło znacznie kursa hiszpańskich papierów. Przeciwnie niepomyślne wiadomości o naszej sprawie, osobliwie pogłoska o odwołaniu posłów angielskiego i francuzkiego z Hagi, zniżyły kursa naszych papierów. (G.C.)

OGŁOSZENIA.

1. Od Kommissyi Wileńskiego Kommissoryatskiego Depo niniejszém ogłasza się, czy nie zechce kto podjąć się dostawy do Wileńskiego Kommissoryatskiego magazynu rzeczy do obwiązywania, a mianowicie: rogoży nowych pierwszego i drugiego gatunku, piętnastu tysięcy sztuk, powrozow pieńkowych grubych nowych dwadzieścia tysięcy sążni i szewnych nowych dwadzieścia pięć tysięcy sążni; takowi zechcą przybydź do Kommissyi z pewnemi i dostatecznemi, na mocy ustaw do Skarbu ewikcyami i prawami na weyście w podrady, na przeznaczone w niej na to: targ terażniejszego roku listopada trzeciego i przetargi dnia siódmego. Wilno września 27 dnia 1852 roku.

Członek 8mej Klasyy Broziński.

Sekretarza Pomocnik Otocky. (1205)

1. Sąd JEGO IMPERATORSKIEY MO-SKI Powiatowy Telszewski, wyrokiem 1852 roku missiąca septembra 17 dnia ogłoszonym,

w sprawie W. Bartłomieja Witkiewicza Regenta, z WW. Petronelą matką, Janem synem Jacewiczami Regentami, Ignacym Januszowiczem Sędzią Grodzkim Telszewskim, i Ignacym Dowkontem Regentem i Adwokatem, opiekunami Antonim Jacewiczem i dalszemi z aktoratu w rejestrze summarynym zaprowadzonej, po przyłączeniu trzech aktoratów, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski dóbr Rubieżayé Norhajciow w powiecie Telszewskim leżących, i wszelkiej pozostałości po zesłym Felixie Jacewiczu Regencie i Adwokaacie naznaczony został, termin składu Sądu Exdywizorskiego w mieście powiatowym Telszach dzień 22 miesiąca nowembra terażniejszego 1832 roku tymże wyrokiem zakryślił, komportacją przez wszystkich mających pretensye do funduszu po zesłym Felixie Jacewiczu pozostałego na dzień 24 miesiąca oktobra roku upływającego do kancelaryi Sądu tego zadeterminował, i inne reguły do składu tej sprawy potrzebne przepisał, i o takowym naznaczonym Taxatorsko-Exdywizorskim Sądzie, w gazecie Kuryera Litewskiego trzykrotnie ogłosić postanowił. Aby przeto mający pretensye do pozostałego funduszu po Felixie Jacewiczu o tém wiedzieli, przez niniejszą awizacyą Sąd Powiatowy Telszewski ogłasza 1832 roku septembra 24 dnia.

Alexander Gorski Sędzia Powiatowy Telszewski.

Assessor Sądu Ptt. Tel. Józef Rubaźewicz.
Powiatowego Tel. Sądu Assessor Stanisław Mackiewicz. Regent Płośniewicz. (1217)

1 W roku przeszłym w czasie zamieszai krajowych w miesiącu maju pięciu poddanych ludzi z majątku mego Ołtot w Parafii Świadoskiej, w Powiecie Witkomirskim leżącego zbiegło, których imiona i nazwiska, oraz przymioty są następujące: Pierwszy Józef Namejunas szewc, urody średniej, włosów na głowie ciemno-błąd, oczu szarych, twarzy nieco okrągławey, ospowatey, nosa umiarkowanego, od urodzenia lat 23, mówi po polsku i po litewsku. — Drugi Jan Janulis, wzrostu małego, krepny, włosów na głowie ciemno-błąd, oczu szarych, twarzy ospowatey, okrągłey nieco, nosa małego zadartego, wieku lat 17, mówi po litewsku; oba razem uszli i niewiadomo gdzie się kryją. — Trzeci Mikotay Linard, chłopiec urody niewielkiej, krepny, twarzy okrągłey, ciemney, mocno ospowatey, nosa małego, włosów na głowie ciemno-błąd, oczu szarych, wieku lat 18, mówi po litewsku w nos, uszedł sam jeden i krył się w Parafii Kowarskiej, z tamąd udał się w Parafię Skiemiańską w Powiecie Witkomirskim; z kolei czwarty Jan Beragis, urody średniej, sucharławy, twarzy ściągłey, ciemney, gładkiej, nosa miernego, oczu czarnych, małych, z tych jedne mniejsze, kose, włosów na głowie ciemnych wieku lat 18, mówi po litewsku, był wzięty i oddany pod areszt dla odestania go właścicielowi do Kluczwoyta Kupiskiego, lecz z tamąd pierwszej nocy uwolnił się. — Piąty Szymon Jaseytis urody słuszney, dosyć mężny, twarzy okrągłey ciemney, włosów na głowie ciemno-błąd, nieco koltunowatych, oczu szarych, nosa regularnego, wieku lat 35, żonaty, mówi po litewsku, słud wzięty ukrywania się jego w Powiecie Upitskim i na Żmuydzi. — Nadto w roku przeszłym w miesiącu septembrze drugich pięciu poddanych majątku Ołtot zmówiwszy się między sobą podczas mojej niebytności w domu, uczynili

w nocy na skład ruchomości napad, drzwi od składu odbili i co im się podobało mianowicie: srebro, o którym forys przez niedbatosć pisarza Prowętu wiedział, zabrawszy, traktem ku Poniewieżowi uszli, wystano pogoń i późniejsze śledzenie wykryło, że się kryją jedni na Żmuydzi a drudzy w Powiecie Upitskim; imiona, nazwiska i przymioty ich są następane: 1mo: Józef Mazurewicz, chłopiec niewielki, twarzy okrągłey, białey, gładkiej, włosów na głowie światło-błąd, oczu błękitnych, nosa małego, wieku lat 14, w sobie krepny, i pleczysty, mówi po litewsku: bo niedawno do stajni wzięty. — 2do: Brat jego rodzony Tomasz Mazurewicz, urody średniej, w sobie szczupły, twarzy ściągłey, białey, gładkiej, włosów na głowie światło-błąd, oczu błękitnych, nosa ściągłego, umiarkowanego, wieku lat 23, mówi po litewsku, bardzo prędko, do tego śmiały, i z wielką skłonnością do kradzieży. — 3tio: Augustyn Beragis urody sporey, twarzy okrągłey, czystey, białey, włosów na głowie błąd, oczu błękitnych, nosa umiarkowanego, wieku lat 27, mówi po litewsku, żonaty. — Czwarty Jan Janezys, wzrostu słusznego, w sobie mężny, i pleczysty, twarzy okrągłey, białey, gładkiej, włosów na głowie błąd, oczu błękitnych, nosa umiarkowanego, wieku lat 32, mówi po litewsku, żonaty. — Piąty Antoni Mirkklis, urody średniej, twarzy nieco okrągłey, ciemney, włosów na głowie czarnych, oczu czarnych, w sobie szczupły, nosa niewielkiego, zadartego, wieku lat 19, mówi po litewsku: ci tedy pierwsi trzy ukrywają się w Powiecie Upitskim, a dway ostatni na Żmuydzi.

Ktobykolwiek więc pomienionych zbiegow dzieściu pojedynczo lub kilku razem poymat i do bliżkiej sobie Policji Ziemskiej lub na ostatek wprost do mnie do majątku Ołtot, w Parafii Świadoskiej w Powiecie Witkomirskim leżącego dostawił, nietylko za wszelki koszt podróży zostanie wrócony, lecz nadto od każdej osoby do rąk swych po rubli assygnacyynych sto Nro 100 zaliczone odbierze; nadto gdy kto z obywateli lub ich rządcow wykryje onych u swoich włościan lub oddzielnie jaki mieszkaniec mając którego z nich u siebie a dobrowolnym sposobem wyda i do Zwierzchności Policyyney dostawi, uwalniając mnie od kosztu i ambarasu szukania i strażę do właściwych władz podawania, wówczas nie tylko prawem wskazanych kar osobistych i pieniężnych poszukiwać nie będę, lecz od każdego zbiega dostawionego do mnie lub do Policji powyższe kwantum rubli assygn. 100 gratyfikacyi odbierze, zaręczam — Lecz w przeciwnym razie gdy kto mniey dbać będzie na prawa i ustawy bez względu na tyle krzywd i szkod poniesionych wspót obywatela i pozbawionego tyle osób rąk roboczych, za które podatki rekrucyzny i wszystkie powinności optacają się — Niech więc raczy mnie darować, że za utrzymywanie wspomnionych zbiegow z największą usilnością i poświęceniem się będę szukał wedle Ukazow i Ustaw świeżo nastalych kar pieniężnych i osobistych na każdego winnego rozciągnięte.

Jan Żorawski Prezes Sądow Appel. Gran. Witkomirskich. (1216)

Nowa Muzyka.

1. Polonez, dwa Mazury i Dumka Ustrońie na fortepiano, ułożone przez Adama Tadeusza Mackiewicza, zuaydują się do przedania w Księgarui JP. Zawadzkiego. (1251)